

Jazz i Norge 1930-1990: Nasjonalbiblioteket stiller ut foto og fortellinger.

Jazzens selvbilder

MIDT I MUSIKKEN

Richard Gjems
Seksjonsleder musikk

Nasjonalbibliotekets utstilling «Jazz – foto og fortellinger fra arkivet» åpner torsdag.

Nasjonalbibliotekets jazzarkiv er en skattkiste, skriver dere i forhåndsmøtet – hvordan har samlingen blitt bygd opp?

– Norsk Jazzarkiv ble etablert som egen stiftelse i 1981 og overført til Nasjonalbiblioteket i 2014. Materialet som havnet i arkivets samlinger kom fra mange forskjellige kilder, ofte fra jazzklubber, festivaler og andre organisasjoner. Det meste kommer likevel i form av enkelt-donasjoner fra musikere, samlere og andre som ønsker å sikre og å gjøre materialet tilgjengelig for ettertiden. En vesentlig del av arkivet er større samlinger fra privatpersoner som Johs Bergh (1932-2001), Tore Fredenlund (1932-2012) og Randi Hultin (1926-2000).

Utstillingen består av 89 fotografier, hvordan er disse valgt ut?

– Inspirert av motiver typiske for jazzens visuelle image – slik dette ble etablert rundt midten av forrige århundre – har vi valgt ut glimt fra jazzens historie i Norge som både

ÅPNER JAZZARKIVET: Richard Gjems og Nasjonalbiblioteket åpner utstilling på torsdag.

kan synliggjøre og problematisere denne visuelle identiteten. Således kan utstillingen beskrives som en improvisert refleksjon rundt jazz, image og fotografier tatt på norsk jord i perioden 1930-1990. I tillegg til fotografier, viser utstillingen også annet jazzhistorisk materiale. Du vil finne alt fra jazzflygeblader fra mai 1945, håndtegnede konsertplakater og Randi Hultins gjestebøker til Stan Getz' reisegodslapp anno 1959.

Og så skal dere vise fra «fortellinger fra arkivet» – hva er dette?

– Med utgangspunkt i de fire gjennomgangstemaene «møter», «band», «studio» og «klubb» har musiker og jazzarkivar Per Husby reflektert rundt bilder og gjenstander i utstillingen, basert på musikkhistoriske kunnskaper så vel som personlige erfaringer som jazzutøver. Dette er fortellinger vi trekker ut av arkivet for å illustrere det histo-

risk sammensatte forholdet mellom sjanger, visuelt image og fotografi.

Åpningen finner sted torsdag kl. 12. Hva skjer da?

– Det blir offisiell åpning ved Nasjonalbibliotekets nye direktør Aslak Sira Myhre, en innledning ved undertegnede og (ikke minst) musikk ved Karin Krog og John Surman. I forbindelse med åpningen blir det i tillegg utgitt en publikasjon som viser utvalgte fotografier fra utstillingen.

Også ellers formidler Nasjonalbiblioteket kunnskap og informasjon om jazzens historie i Norge – hva går dette arbeidet konkret ut på, og hvordan kan publikum få med seg dette?

– Nasjonalbiblioteket utgir bokserien «Jazz i Norge», produserer norske jazzbiografier på Wikipedia, driver nettstedet Jazzbasen.no, bidrar til cd-produksjoner, utstillinger, foredrag og annen formidling. I tillegg fungerer vi som landets største musikkbibliotek, og betjener daglig brukere fra både inn- og utland som besøker oss på Solli plass.

Hvor lytter du helst til musikk og hvor handler du musikk?

– Helst lytter jeg hjemme foran stereo og gjerne til vinyl. Småbarnsfarens virkelig-

het er at det ofte blir streamingkonsum på pendlertoget med ørepropper og mobiltelefon.

Hva slags framtid har albumformatet?

– Vanskelig å spå. Det er flere aspekter knyttet til musikkkonsum og teknologiske for-

Utstillingen kan beskrives som en improvisert refleksjon rundt jazz.

hold i dag som setter det under press. Jeg er uansett mer bekymret for de utfordringer de samme forholdene skaper for formidling av smalere sjangre i en digital formidlingsvirkelighet fortsatt preget av et markant fravær av presis informasjon og fyldige liner notes. Jeg elsker liner notes.

Hva er den neste konserten du skal få med deg?

– Trolig Steve Guyger på Skedsmo Bluesklubb 21. mars. Sikkert det minst hippe svaret du kommer til å få på dette spørsmålet i år.

Hvilken ny artist vil du skryte litt av?

– Låtskriver og trubadur Christian Meyer. Underfundige tekster, intelligente arrangementer og en avdempet inderlighet. Debutalbumet «Fyrvokter» er fin-fint. (Disclaimer: Undertegnede spiller munnspill på tittelsporet).

Olav Østrem
olavo@klassekampen.no

Stimulans av fantasi er sentralt i unge talenters utvikling

GJESTESPILL

Anne Hytta

Hardingfelespiller og fast spaltist i Musikkmagasinet

Noe av det fineste med hovedstaden vår er alt du kan oppleve, enten du sitter på bussen og betrakter all verdens folk eller oppsøker en av konsertscenene i byen. Hver søndag klokka 19 kan du for eksempel på Kulturhuset oppleve ur-folkemusikk – en solist som spiller slåtter eller kveder stev fra dalstroka innafør,

for deg og en eksklusiv forsamling på maks 50 personer i en hel time.

En slik søndag satt jeg og 41 andre, det var solid publikumsrekord, og hørte Knut Buen spille og kåsere for oss. Han hadde mye på hjertet. Mennesker må se framover, ikke grave seg ned i gamle nederlag, ville han fortelle. Pupillene søkte mot taket, publikum kunne se bildene danne seg på netthinna: «Det er ikke nødvendig å oppsøke alle stader du har kjørt i grøfta med bilen din opp gjennom livet. Ånei, der kørde eg ut, og der kørde eg ut...»

Det var mye varm latter i Kulturhuset, og på hjemveien tenkte jeg på kunstnerens viktigste ressurs – fantasien. Den samme fantasien Buen legger for dagen i de bilderike fortellingene, hører man igjen

VELUTVIKLET FANTASI: Knut Buen.

i musikken. Men fantasien har en form, en retning, vilje.

I debatten om kulturminister Widveys talentprogram har det blitt uttalt at disse unge talentene trenger tidlig innsats for ikke å bli hengende etter i den internasjonale konkurransen. Jeg tror tanken bak talentprogrammet utelukkende er god, og er sikker på at det kommer mange til gode. Men når leder for Ultimafestivalen, Lars Petter

Hagen, for noen uker tilbake i Klassekampen setter fingeren på at talentprogrammet framstår som nært knyttet til idrettens prestasjonskultur, treffer det noe hos meg: «Jeg vil gå så langt som til å si at alle programmer som handler om å formatere kunstnere, er imot kunstens natur», sa Hagen.

Fantasi er noe som kan trenes opp, men det er ingen som trener den bedre enn de som har mye fantasi fra før, de er den fram konstant, ofte uten å tenke over det. Tror jeg. Og jeg tror at for å bli en kunstner som kan formidle noe som oppfattes som særlig verdifullt for et publikum, er fantasien den viktige ressursen. Men det er mange komponenter som må til. Fantasi må gis form, og det er ikke alltid lett. Det krever tålmo-

dighet, vilje og disiplin.

Det er et paradoks at mange av de mest talentfulle kunstnerne ikke ender opp med å leve av kunsten sin, fordi det krever organisatoriske evner å beherske en uregelmessig arbeidshverdag som kunstner over tid. Og det finnes vel ingen åpenbar løsning på det paradokset. Jeg håper uansett at vi alle, politikere, publikum, kunstnere og lærere krefter ved kunstutdanninger, husker på å verdsette fantasien som en viktig ressurs, og hjelper til å stimulere den hos nye talenter.

I vår overfylte informasjons-hverdag kjentes det uansett godt å gå hjem etter en solokonsert på Kulturhuset med Knut Buens frie bilder og toner dansende på øret.

musikk@klassekampen.no